

POVĚTROŇ

Královéhradecký astronomický časopis

číslo 6/2006
ročník 14

co vykonal pro astronomii i fyziku a za příklad zcela mimořádné houževnatosti a vědecké poctivosti, která je dnes poněkud vzácným kořením. Do dalších desetiletí mu přeji jak uspokojení z poznávání v přírodních vědách tak mnoho radosti v rodinném kruhu i v okruhu svých přátel.

Obr. 9 — Skupinová fotografie účastníků expedice za Leonidami na Medvědin. Foto Václav Knoll. K článku na str. 23.

Obr. 10 — Východ Velkého psa za Velkou Deštnou. Fotografováno při výpravě za Leonidami na Serlich. Použitý přístroj Canon PowerShot A85, expoziční doba 20×10 s při ohniskové vzdálenosti $f_{eq} = 35$ mm a citlivosti 400 ASA, filtr SGB 30/20. Foto Miroslav Brož.

SLOVO ÚVODEM. Šestý Povětroň obsahuje dva rozsáhlé články, a to jsou pouze jejich první části: Miloš Boček píše o vzácném druhu galaxií a Martin Lehký diskutuje šíření informací ve vesmíru.

Jak se dočtete v článku Petra Horálka, mimořádně úspěšná byla letošní pardubická expedice za Leonidami. Hradecká dvoučlenná skupinka sice vyrazila 17. listopadu na Polom a na Šerlich (to bylo jasno, jenže Leonid nemnoho), ale inkriminovaného 18. vyrazila jaksí „napůl“ a na Šerlichu bylo žel jen polojasno. Pozor, reputaci si budeme napravovat 14. a 22. prosince! (Sledujte Dění na obloze a oznámení v e-mailové konferenci ASHK.)

Nakonec je nám potěšením písemně gratulovat panu Miroslavu Ouhrabkovi k významnému životnímu jubileu.

Miroslav Brož

Elektronická (plnobarvná) verze časopisu Povětroň
ve formátu PDF je k dispozici na adrese:
(<http://www.astrohk.cz/ashk/povetron/>)

Povětroň 6/2006; Hradec Králové, 2006.
Vydala: **Astronomická společnost v Hradci Králové** (2. 12. 2006 na 190. setkání ASHK)
ve spolupráci s **Hvězdárnou a planetáriem v Hradci Králové**
vydání 1., 32 stran, náklad 100 ks; dvoměsíčník, MK ČR E 13366, ISSN 1213-659X
Redakce: Miroslav Brož, Martin Cholasta, Josef Kujal, Richard Lacko,
Martin Lehký a Miroslav Ouhrabka
Předplatné tištěné verze: vyřizuje redakce, cena 35,- Kč za číslo (včetně poštovného)
Adresa: ASHK, Národních mučedníků 256, Hradec Králové 8, 500 08; IČO: 64810828
e-mail: (ashk@ashk.cz), web: (<http://www.ashk.cz>)

Jubilant Miroslav Ouhrabka

Jiří Grygar

Když mne Ing. Cholasta požádal o vzpomínku k nadcházejícímu jubileu Dr. Miroslava Ouhrabky, musel jsem si jeho email přečíst třikrát, než jsem uvěřil, že Mírek opravdu slaví šedesátiny. Pro mne je totiž dosud velmi živá vzpomínka na naše první setkání někdy zjara roku 1963, kdy jsme společně vystupovali v Československé televizi. Bylo to pochopitelně živé a pouze černobíle vysílání z pražského studia Skaut (dnes je tam Divadlo Minor na rohu Karlova náměstí) a naší průvodkyní byla mladičká moderátorka Olga Čuříková. Mírek tehdy jako středoškolský student ztvářil v soutěži astronomických znalostí a já jsem mu dělal sparringpartnera na obrazovce.

Tehdy jsem se také dozvěděl, že kromě astronomie krásně hraje na housle, což ve studiu předváděl naživo. Jak se dalo čekat, Mírek pak přišel do Prahy studovat fyziku a astronomii na MFF UK a po skončení studií se vrátil do Hradce Králové, kde žije dosud. Na astronomii však nezapomněl — jednou u mne v Ondřejově zafukal s prosbou, zda bych mu nedělal školitele v aspirantuře. To jsem považoval za velkou poctu, protože Mírek vynikal nejenom vědomostmi, ale hlavně nesmírnou solidností v práci a tak jsem věděl, že navržené téma studia chemicky pekuliárních hvězd třídy A zvládne bez problémů.

To se též jednoznačně zdařilo. Nabídl jsem mu proměnnou hvězdu ET Andromedae, o níž se vědělo, že má řadu celkem krátkých fotometrických period změn jasnosti, a díky dvoutmetru v Ondřejově jsme v letech 1974 až 1978 pořídili řadu dobrých spekter. Mírek je pečlivě proměřil, odvodil radiální rychlosti a z nich pak našel k úžasu nás všech oběžnou periodou dvojhvězdy přes 48 dnů. Odhalil tak spektroskopickou dvojhvězdu a jeho práce tak nejenom stačila na titul CSc., ale otevřela báječnou možnost zkoumání tohoto systému — proto je také ve světové literatuře opakovaně citována.

Po mém odchodu z Ondřejova spolupracoval Mírek v první polovině 80. let minulého století dálkově s prof. Petrem Harmancem a Františkem Žďárským na výzkumu spektroskopické dvojhvězdy 27 Leonis (sp. B9 IV) na základě spekter, pořízených jednak dvoutmetrem v Ondřejově a jednak na kanadské observatoři DAO ve Victorii, B.C. Dostali tak její periodu přes 137 dnů a objevili několik zvláštností v různých fázích oběžné dráhy.

V té době však byl Mírek už téměř úplně pohlcen svými pedagogickými povinnostmi na fakultě. Dodnes vyniká jako znamenitý učitel s obsáhlými vědomostmi o širokém spektru fyziky. Při svých občasných návštěvách v Hradci Králové vidím, jak svůj obor prožívá se stejným nasazením jako v době svých studií na MFF i v aspirantuře. Považuji za své životní štěstí, že se s Mirkem setkávám už více než čtyři desetiletí a chtěl bych mu při této jubilejní příležitosti poděkovat za vše,

